

DEN DIGITALE NATUR- OG WILDTPLEJE

Råvildt (*Capreolus capreolus*) & hare (*Leous eruopaeus*)

Råbuk

Feltkendetegn (Råvildt)

Råvildtet er den mindste, naturligt hjemmehørende hjortearart i Europa. I Sommerdragten er råvildtets pels rødbrun med hvidgult spejl. Vinterdragten er gråbrun med hvidt spejl. Omkring kønsåbningen ses forlængede kønshår, som hos råerne kaldes et skørt og hos bukkene en pensel. I vinterperioden er dette gode kendetegn ved kønsbestemmelse. Skørtet ses midt i spejlet, hvorimod penslen sidder under maven. Halen er ikke synlig, men hvis råvildtet forstyrres, løftes halen, og så bliver spejlet dobbelt så stort med funktion som et advarselssignal.

Udbredelse og levesteder

Råvildtet er den mest udbredte hjortevildtart i Danmark og findes over hele landet, på nær enkelte småøer. Bestandstætheden er stærkt varierende fra egn til egn og hænger hovedsageligt sammen med terrænets kvalitet som råvildtbiotop.

Den foretrukne råvildtbiotop er en blanding af skov og åbne arealer – dyrkede eller udyrkede. Råvildtet er imidlertid en tilpasningsdygtig art, og dyrene trives fint både i tæt, gammel skov og i agerlandet langt fra skov.

DANMARKS
JÆGERFORBUND

NORDEA
FONDEN

Danmarks
Sportsfiskerforbund

DEN DIGITALE NATUR- OG WILDTPLEJE

Føde

Råvildtet udvælger omhyggeligt føden helt ned til enkeltdele af en plante for at få de fødeemner, som passer bedst til dyrets aktuelle behov. Antallet af plantearter på menukortet er imponerende. Undersøgelser har vist, at nedlagt råvildt kan have 50-60 forskellige plantearter i vommen. I løbet af året er det dog kun 5-10 arter, som råvildtet æder i større mængder.

Yngleforhold

Råvildtets brunsttid ligger sidst i juli og i starten af august, men allerede fra maj etablerer og forsvaret bukken sit territorium. I brunsten opsøger bukken råerne på sit territorium for at undersøge, om de nærmer sig ægløsning. I døgnet før dette sker, vil bukken følge råen tæt, og ofte ser man dyrene gå i cirkler eller ottetaller. Råen vil med jævne mellemrum stoppe op, og til sidst vil den blive beslået.

Brunstperioden ligger meget tidligt i forhold til andre hjortevildtarter. Dette skyldes at råvildt, som den eneste danske hjortevildtarter, har forlænget drægtighed. Det vil sige, at der er en pause i fosterudviklingen fra æggene befrugtes, til lammene bliver sat.

DANMARKS
JÆGERFORBUND

NORDEA
FONDEN

Danmarks
Sportsfiskerforbund

DEN DIGITALE NATUR- OG WILDTPLEJE

I maj-juni sætter råen normalt ét eller to lam i enkelte tilfælde tre. Så længe lammene er helt små, efterlades de med jævne mellemrum af råen, mens hun søger føde andetsteds. At ganske små lam kan findes alene er derfor naturligt, og der er kun sjældent tale om, at de er forladte. Råen opholder sig ofte i nærheden.

Rå og buk bliver kønsmodne i deres andet leveår og har en relativt høj reproduktionsevne i forhold til de øvrige arter af hjortevildt.

Hare – Foto: Thomas Iversen

Feltkendetegn (Hare)

Pelsfarven er rødbrun med hvide aftegninger omkring ansigtet, maven og under halen og sorte aftegninger på oversiden af halen og spidsen af ørerne. Ørerne er meget længere end hovedet, og bagbenene er ca. dobbelt så lange som forbenene. Øjnene er gule og placeret på siden af hovedet, hvilket gør det muligt for haren at se næsten hele vejen rundt om den selv. Haren kan sige svage knurre-lyde og i nød et gennemtrængende "angstskrig" som lyder som et barneskrig.

DANMARKS
JÆGERFORBUND

NORDEA
FONDEN

Danmarks
Sportsfiskerforbund

DEN DIGITALE NATUR- OG WILDTPLEJE

Udbredelse og levesteder

Den europæiske hare findes i hele Europa. I Danmark er den vidt udbredt, men findes dog mest talrigt på Øerne, især på Bornholm. I Jylland er haren mindre almindelig. Den er desuden indført som jagtvildt mange steder i verden. Det gælder for eksempel dele af Sverige, Canada, USA, Sydamerika og Australien.

Haren lever primært i det åbne land, specielt på dyrket jord. Om vinteren, når der er snedækket, kan haren trække ind i skovene for at have lettere adgang til føde. Haren er et skumrings- og natdyr. Haren har også tilpasset sig til et liv i byerne, og på plænearealer ved flere boligkomplekser ses voksne harer med killinger.

Haren er ikke territorial, men har homeranges, områder hvor dyret færdes regelmæssigt for at dække dets fødebehov og reproduktionsbehov. Disse hjemmeområder kan variere i størrelse alt efter fødetilgængelighed og hanners områder overlapper typisk to eller flere hunners områder. Størrelser er set fra 16 til 340 hektar. Haren betragtes som standvildt.

Føde

Haren lever af urter, kløver og fedtrige græsser, såsom korn. Om vinteren, eller når føden er knap, kan haren skifte til at spise grene og bark.

Yngleforhold

Hannen parrer sig med flere hunner, den er polygam. Parrings sæsonen begynder sent i januar og fortsætter til oktober. Når sætteren (hunnen) er i brunst, forfølges hun ofte af flere hanner (ramlere), der konkurrerer om hende ved at slås med hinanden. Hvis hunnen ikke er klar til at parre sig, vil hun jage hannerne væk. Parringslegen ligner en boksekamp, hvor dyrene parvis står på bagbenene og "bokser" med forbenene.

Den europæiske hare føder 1-2 killinger i det første kuld og 3-4 i senere kuld i en sæson. Der fødes 3-4 kuld pr. sæson. Kuld størrelsen afhænger af hunnens kondition og fitness. Sætteren føder killingerne direkte på jorden, og kort efter forlader hun dem for kun at vende tilbage én gang i døgnet for at give die. Killingerne spreder sig i fødeområdet og gemmer sig på jorden, gerne i en lille fordybning i græsset, hvor de sidder helt stille, også når der er fare på færde. De vender tilbage til fødestedet, når det er tid til at få mad, som er ca. en time efter solnedgang. Når killingerne er ca. en måned gamle, holder moderen op med at give die, og de er i stand til at klare sig selv.

DANMARKS
JÆGERFORBUND

NORDEA
FONDEN

Danmarks
Sportsfiskerforbund

DEN DIGITALE NATUR- OG WILDTPLEJE

Råvildts og harers behov

- Adgang til frisk græs, urter og knopper hele året.
- Soleksponerede arealer.
- Krat, læhegn og mindre bevoksning, der yder god dækning og er tætte i bunden

Opgave:

Hvilke tiltag kan jægeren / landmanden bruge for at sikre en god og sund bestand af Råvildt og hare?

Hvilken en af de 3 marker kan med mindst arbejde gøres til en god Råvildt eller hare biotop?

Lav tiltag på 8-10% af marken – husk at tage før/efter billeder og beskriv i logbogen formålet med tiltagene.

Links:

[Råvildt – infoark fra DJ](#)

[Hare – infoark fra DJ](#)

[Nak og Æd en råbuk](#)

[Nak og Æd en hare](#)

[Faktablad om råvildt](#)

[Faktablad om hare](#)

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

**NORDEA
FONDEN**

**Danmarks
Sportsfiskerforbund**

